

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000157

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-03-2025

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №962 від 03.07.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Деменко Олександр Євгенович

2. OLEKSANDR Y. DEMENKO

Кваліфікація: к.ю.н., с.д., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 12.00.07

Назва наукової спеціальності: Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 10-04-2025

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.086.03

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.17.01

Тема дисертації:

1. Системність законодавчого регулювання відносин щодо справляння податків та зборів.
2. The system of legislative regulation of relations regarding the payment of taxes and fees.

Реферат:

1. У роботі здійснений системний аналіз пов'язаності й обумовленості складових системи податкового права та системи податкового законодавства. При з'ясуванні характеристики та природи цих явищ виходили з того, що структурування системної правової конструкції передбачає додержання декількох умов: а) визначення базового елементу – правової норми; б) з'ясування підстав диференціації елементів (предмет та метод правового регулювання); в) умови, на яких однорідні правові норми об'єднуються у відносно сталі узагальнюючі конструкції; г) підстави, якими обумовлюються межі інституту, підгалузі, галузі. При цьому важливо зважати на певну ієрархію рівнів структурування такої системи. Якщо за основу взяти побудову системи права як узгодженої конструкції кількох рівнів, то послідовним є виділення такої конструкції: система права – публічне та приватне право – окремі публічно-правові та приватноправові галузі – підгалузі окремих правових галузей – інститути окремих галузей – правова норма. Дисертація є першою комплексною теоретико-правовою роботою в українській фінансово-правовій науці, яка на основі глибокого аналізу

наукових досліджень, вивчення природи та змісту українського законодавства, його практичного застосування, міжнародних нормативно-правових актів та практики Верховного Суду характеризує системність податкового законодавства. У роботі детально розглянутий процес формування, структурування та деталізації системності податково-правових норм, а також їх взаємозв'язок із іншими законодавчими актами. У дослідженні охарактеризована підгалузєва природа системи податкових відносин, яка забезпечує їх чітке та логічне місце в системі фінансових відносин, а також сприяє внутрішньому структуруванню податково-правових норм. Це структурування здійснюється через диференціацію податкових відносин на загальні, що формують принципові основи податкової системи та визначають базові принципи регулювання податкових відносин; особливі, які деталізують специфіку та порядок справляння окремих податків і зборів, що складають податкову систему; та спеціальні – деліктні, спрямовані на регулювання несприятливих наслідків для осіб, які порушують вимоги податкового законодавства, через деталізацію характеру та обсягу відповідальності за такі порушення. Автором сформовано критерій системності в сукупності платежів, які віднесені до податків і зборів, враховуючи низку принципових моментів. Зокрема, розмежовано платежі у податковій системі на податки – збори – ренти і т.д. Системність також характеризує конструкцію податку як обов'язкового набору елементів (платник, об'єкт, база, ставка тощо), де вичерпний перелік таких елементів є необхідною умовою для завершеності системної конструкції податку або збору. Відсутність хоча б одного з цих елементів порушує цілісність конструкції, що унеможливорює виконання податкового обов'язку та застосування штрафних санкцій до платника податків. Окрім цього, системністю характеризується й особливість формування конструкції податкового обов'язку, яка включає обов'язок платника обчислити, задекларувати та/або сплатити відповідну суму податку чи збору. Феномен податкової системи як сукупності платежів визначено з урахуванням декількох специфічних моментів реалізації системності. По-перше, платежі податкової системи розмежовуються на податки – збори – ренти тощо. По-друге, системність властива конструкції податку, яка визначається як сукупність обов'язкових елементів. Ці елементи формують цілісність податкового механізму, а їх відсутність робить виконання податкового обов'язку неможливим, так само як і застосування санкцій до платника у разі невиконання зобов'язання. По-третє, системність проявляється у формуванні конструкції податкового обов'язку, що включає обов'язок платника обчислити, задекларувати та/або сплатити належну суму податку чи збору у порядку та строки, визначені Податковим кодексом України. Запропоновані умови для побудови ефективної та узгодженої системи законодавства. По-перше, забезпечення чіткості нормотворчих процедур, у результаті яких створюються відповідні законодавчі акти. По-друге, дотримання вираженої ієрархії в системі законодавства, яка відповідає юридичній силі актів, що формують цю систему. По-третє, забезпечення узгодженості предметного регулювання та методів, які застосовуються при регулюванні актами нижчого рівня ієрархії можливе лише за умови делегування відповідних повноважень актами вищого рівня. По-четверте, організації системного узгодження актів з метою уникнення колізій як між актами різних рівнів, так і між однорівневими актами.

2. The thesis provides a systematic analysis of the connection and conditioning of the components of the system of tax law and the system of tax legislation. When elucidating the characteristics and nature of these phenomena, it was assumed that the structuring of the systemic legal construction involves compliance with several conditions: a) definition of the basic element – a legal norm; b) elucidation of the grounds for differentiation of elements (subject and method of legal regulation); c) conditions under which homogeneous legal norms are combined into relatively stable generalizing constructions; d) the grounds, based on which the boundaries of the institute, sub-sector, industry are defined. At the same time, it is important to proceed from a certain hierarchy of levels of structuring such a system. If the construction of the legal system as a coordinated structure of several levels is taken as a basis, then the following construction is consistently distinguished: the legal system – public and private law – separate public and legal, private and legal branches – sub-branches of separate legal branches – institutions of separate branches – legal norm. Financial and legal regulation covers all stages of the movement of funds of the state and territorial communities and includes regulation of the activities of all participants in financial and legal relations from the moment of regulating their behaviour regarding the formation of centralized monetary funds

until the moment of spending these funds. This dynamic ensures the circulation of public money and the expediency of using the financial and legal method. The initial place within the scope of the subject of financial and legal regulation is occupied by tax and legal regulation. Based on this, the subject of tax law is related only to the regulation of relations regarding the regulation of the flow of funds to public centralized funds. The unity of methods of public and legal regulation guarantees uniform starting principles for regulating relations by imperative means. This is the basis of the regulation of relations between tax law and other public law branches (administrative law, criminal law, etc.). That is, the unity of legal influence in these conditions is guaranteed by a single method of imperative regulation. At the same time, the use of the method of power and submission by tax law does not mean an insurmountable limit to the existence of tax relations and private-law relations on the border with them. This does not rule out the fact that the tax law itself may operate with separate concepts that are characteristic of private legal relations (obligations, contracts, pledges, etc.), and in certain cases give taxpayers the right to choose. The research focuses on the fact that the tax system as a set of payments provides for the unification of a number of forms of income to the revenue parts of the budgets, which have a tax nature: a) firstly, the distinction of payments in the tax system into taxes-fees-rents is of fundamental importance etc.; b) the structure of the tax itself is characterized by systematicity, as a set of elements, in the absence of at least one of which elements the complete system structure of the tax or fee is destroyed; c) systematicity is also characterized by the peculiarity of the construction of the tax liability as the tax payer's duty to calculate, declare and/or pay the amount of tax and fee. The scope of tax and legal regulation includes not only relations regarding the establishment of taxes and fees, but also certain procedural relations regarding the introduction of taxes and fees. The establishment of taxes and fees occurs through the adoption and entry into force of a certain legislative act, but the introduction requires detailing or provision of such a prescription with other acts. At the same time, it is appropriate to emphasize the orientation towards payment. Penalty, in our opinion, already involves the use of coercion, is a consequence of the illegal behaviour of the payer, while the content of enforcement determines the allocation of relations regarding the full and timely fulfilment of the tax obligation. Undoubtedly, if the payer violates the tax legislation in the regime of paying taxes and fees, there are grounds for applying the regime of collection of both direct taxes and the corresponding amounts of surcharges and fines.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Деменко О. Є. Сучасний погляд на податкові спори як на предмет адміністративної юрисдикції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 10. С. 332–335.
- 2. Деменко О. Є. Деякі питання податково-конституційного регулювання відносин щодо справляння податків та зборів. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 13 (27). С. 81–89.
- 3. Деменко О. Є. Деякі питання узгодження норм податково-трудового законодавства в контексті публічного та приватного права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Вип. 80. Ч. 1. С. 443–447.
- 4. Деменко О. Є. Обґрунтування системності співвідношення норм Податкового кодексу України та Кодексу адміністративного судочинства України. *Юридичний науковий журнал*. 2023. № 11. С. 333–336.
- 5. Деменко О. Є. Доктринальний погляд на засади фінансової безпеки держави щодо справляння податків та зборів. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. Вип.

5. С. 99–104.

- 6. Деменко О. Є. Сучасний стан податково-адміністративного регулювання відносин щодо справляння податків та зборів. Журнал східноєвропейського права. 2023. № 117. С. 45–51.
- 7. Деменко О. Є. Актуальні питання податково-грошового регулювання відносин щодо справляння податків та зборів. Наука і техніка сьогодні. 2023. № 14 (28). С. 65–75.
- 8. Деменко О. Є. Особливості бюджетно-податкового регулювання при справлянні податку на доходи фізичних осіб в умовах воєнного стану. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2023. № 6. С. 151–155.
- 9. Деменко О. Є. Особливості стягнень при порушенні податкового законодавства на межі цивільного та фінансового регулювання (на прикладі інфляційних втрат). Юридичний вісник. 2024. № 1. С. 69–76.
- 10. Деменко О. Є. Системність права та системність законодавства: податково-правовий аспект. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 1. С. 360–363.
- 11. Деменко О. Є. Застосування фінансових санкцій на межі податкового та трудового регулювання. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. 2024. Т. 35 (74). № 1. С. 72–77.
- 12. Деменко О. Є. Нормативно-правовий порядок узгодження законодавчих норм на межі публічного та приватного регулювання (адміністративно-податково-фінансово-інформаційний аспекти). Наукові інновації та передові технології. 2024. № 5 (33). С. 519–529.
- 13. Деменко О. Є. Пеня на межі приватного та публічного регулювання: податковий аспект зовнішньоекономічної діяльності. Право і суспільство. 2024. № 1. Т. 2. С. 156–162.
- 14. Деменко О. Є. Сучасний погляд на податкові спори як предмет адміністративної юрисдикції. Актуальні питання у сучасній науці. 2024. Вип. № 3 (21). С. 607–615.
- 15. Деменко О. Є. Значення та наслідки офіційних трансфертів для виконання податкового обов'язку. Прикарпатський юридичний вісник. 2024. № 2. С. 60–64.
- 16. Деменко О. Є. Напрями та порядок узгодження матеріальних та процедурних норм фінансового права при упорядкуванні поведінки суб'єктів податкових відносин. ACADEMIA POLONICA. 2024. № 2. P. 137–143.
- 17. Деменко О. Є. Регулювання особливостей податкових відносин в режимі банкрутства. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 5. С. 282–284.
- 18. Деменко О. Є. Сучасна архітектура правової побудови системи понять та термінів податкового законодавства України. Аналітичне порівняльне правознавство. 2024. № 3. С. 637–641.
- 19. Деменко О. Є. Порядок узгодження законодавчих норм фінансового та податкового права у межах публічно-правового регулювання. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2024. № 83. Ч. 2. С. 205–210.
- 20. Деменко О. Є. Стабільність системності: податково-правовий аспект. Актуальні проблеми держави і права. 2024. № 102. С. 40–45.
- 21. Деменко О. Є. До питання щодо змісту категорії системності в податковому регулюванні. Приватне та публічне право. 2024. № 2. С. 39–43.
- 22. Деменко О. Є. Предмет правового регулювання як підстава побудови системності в податковому праві. Київський часопис права. 2024. № 2. С. 146–152.
- 23. Деменко О. Є. До питання щодо формування податкового глосарію. Правова позиція. 2024. № 2 (43). С. 102–105.
- 24. Деменко О. Є. Підстави формування податкового глосарію за рахунок термінів інших галузей законодавства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2024. № 84(3). С. 66–70.
- 25. Demenko, O., Zaikina, H., Ripenko, A., Vitaliy, O., & Bilyk, V. Concept and essence of public railway transport of Ukraine as the object of financial and legal relations (Поняття та сутність залізничного транспорту загального користування України як об'єкта фінансово-правових відносин) Amazonia Investiga. 2023. № 12(62), P. 205–212. Web of Sciences.

- 26. Demenko, O., Zaikina, H., Saranov, S., Oksin, V., & Bilyk, V. Legal nature of the tasks and functions of the financial control of railway transport of Ukraine (Правова природа завдань та функцій фінансового контролю залізничного транспорту України) Amazonia Investiga. 2023. № 12(64). P. 263-268. Web of Sciences.
- 27. Demenko, D., Povydysh, V., Truba, R., Skakun, I., & Hryha, M., (2023). Types of administrative and legal support for the State defense order in Ukraine (Форми адміністративно-правового забезпечення державного оборонного замовлення в Україні) Amazonia Investiga. 2023. № 12(66). P. 155-162. Web of Sciences.
- 28. Demenko, O.Ye., Yaroshenko, O.M., Lutsenko, O.Ye., Melnychuk, N.O., Zhygalkin, I.P. Payment for Non-Standard Forms of Labor and their impact on the Economy and Social Status of Employees. Theoretical and Practical Research in Economic Fields. Winter 2023. Vol. XIV. Issue 2(28) P. 233-245.
- 29. Demenko, O.Ye. The impact of tax deductions on social security systems and the effectiveness of social protection mechanisms. Revista De Derecho De La Seguridad Social, Laborum. Trimestre 2024. Núm. 39:2.º P. 179-193.
- 30. Drozd V, Nahach V, Demenko O, et al. (2024). Planning of the investigation of criminal offenses in the sphere of economic activities committed involving law enforcement officials: The Ukrainian perspective. Journal of Infrastructure, Policy and Development. 2024. №8(13): 9071. P. 1-15.
- 31. Деменко О. Є. Відносини щодо справляння податків та зборів: податково-конституційний аспект. Правові засади діяльності правоохоронних органів : збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами X Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 9–10 листоп. 2023 р.). Ч. 1. Серія «Сектор безпеки України». Харків: Друкарня Мадрид, 2023. Вип. 44. С. 33–37.
- 32. Деменко О. Є. Адміністративна відповідальність у сфері податкових правовідносин. Юридична відповідальність військовослужбовців та працівників правоохоронних органів в умовах воєнного стану : збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 26 січ. 2024 р.). Харків : Друкарня Мадрид, 2024. С. 36–39.
- 33. Деменко О. Є. Деякі питання системності податкового права. Фінансове регулювання зрушень у економіці України : збірник тез доповідей учасників VIII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Мукачево, 22 берез. 2024 р.). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. С. 145–148.
- 34. Деменко О. Є. Юридична відповідальність за податкові правопорушення. Сектор безпеки України: Актуальні питання науки та практики: збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами XII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 28 берез. 2024 р.). Ч. 1. Серія «Сектор безпеки України». Харків : Друкарня Мадрид, 2024. Вип. 47. С. 23–27
- 35. Деменко О. Є. Окремі питання механізму захисту прав платників податків. Актуальні питання адміністративного права та адміністративного судочинства: збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 17 трав. 2024 р.). Серія «Сектор безпеки України». Харків : Друкарня Мадрид, 2024. Вип. 49. С. 16–25.
- 36. Деменко О. Є. Деякі питання стабільності системності у податковому праві. XXXVII International scientific and practical conference «Modern Problems of Science and Technology: Prospects for Further Development» (September 4-6, 2024). Bergen, Norway. International Scientific Unity, 2024. P. 92–94.
- 37. Деменко О.Є. Щодо справляння податків та зборів: податково-адміністративний аспект. Новітні технології сучасного суспільства : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 7-9 верес. 2024 р.). Advanced top technology: електрон. наук. журн. Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2024. № 2. С. 21–22.
- 38. Деменко О. Є. Щодо предмета правового регулювання в податковому праві. XXXVIII International scientific and practical conference «Development of Modern Science: State, Problems and Prospects». International Scientific Unity (Brno, Czech Republic, September 11–13, 2024). 2024. P. 87–90.
- 39. Деменко О. Є. Деякі особливості бюджетно-податкового регулювання при справлянні податку на доходи фізичних осіб в умовах воєнного стану. Креативна трансформація та модернізація сучасного

суспільства: матеріали науково-практичної конференції (м. Харків, 17–19 верес. 2024 р.). Креативний простір : електрон. наук. журн. Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2024. № 21. С. 28–29.

- 40. Деменко О. Є. Упорядкування поведінки суб'єктів податкових відносин. Практичні та теоретичні питання розвитку науки та освіти: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 19–20 верес. 2024 р.). Львів : Львівський науковий форум, 2024. С. 75–77.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0111U000965

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дрозд Олексій Юрійович

2. Oleksiy Y. Drozd

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Бюро економічної безпеки України

Код за ЄДРПОУ: 44168316

Місцезнаходження: вул. Шолуденка, 31, Київ, 04116, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соболь Євген Юрійович

2. Yevhen Y. Sobol

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0804-8354

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Центральнуукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дніпров Олексій Сергійович

2. Oleksii S. Dniprov

Кваліфікація: д. ю. н., с.д., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет будівництва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02070909

Місцезнаходження: проспект Повітряних сил, буд. 31, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лученко Дмитро Валентинович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лученко Дмитро Валентинович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна